

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32[—], polletno
Din 16[—], četrtletno Din 9[—], ino-
zemstvo Din 64[—].
Poštno-čkovni račun štev. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratov: Cela stran
Din 2000[—], pol strani Din 1000[—],
četrt strani Din 500[—], 1/8 strani
Din 250[—], 1/16 strani Din 125[—].
Mali oglasi vsaka beseda Din 1[—].

Nemirno ozračje Evrope.

Ozračje v Evropi je zadnji čas jako nemirno. V spomladi se pojavljajo viharji, ki pretresajo ozračje. Marec je mesec takšnih viharjev in sicer ne samo v prirodi, marveč tudi v političnem ozračju. V lanskem marcu je mednarodno atmosfero razburkala vpeljava splošne vojaške obveznosti in oboroževanje Nemčije. V letošnjem marcu nemška odpoved lokarnske pogodbe, sklenjene v oktobru 1925 med Nemčijo, Belgijo, Francijo, Anglijo in Italijo. V tej pogodbi se potrjuje francosko-nemška in belgijsko-nemška državna meja in nadaljno trajanje razmilitariziranega pasa na levi in desni obali Rena. Nemčija, Francija in Belgija se obvezujejo, da se bodo izognile vsakemu medsebojnemu napadu, vpadu in vojaškemu spopadu. Ako bi se kljub temu kaj takega zgodilo, morata Anglija in Italija napadenemu priti na pomoč.

Samovoljna odpoved te pogodbe od strani Nemčije, ki je obenem z vojaštvom zasedla pas na desni in levi obali Rena, ki bi moral po mednarodnih določbah ostati razmilitariziran, je vzbudila v Evropi ne samo pozornost, marveč tudi očitno nevoljo in veliko razburjenje. Visoko pljuskaajo valovi razburjanja zlasti v Franciji in Belgiji, ki se ne čutita več varni pred Nemčijo. Tudi angleško javno mnenje ostro obsoja postopanje Nemčije. Angleški zunanji minister Eden je temu razpoloženju, ki je v Angliji zavladało proti Nemčiji, dal izraza s temi besedami, ki jih je spregovoril v angleški poslanski zbornici: »Odpoved lokarnske pogodbe in zasedba razmilitariziranega pasa sta najgloblje razmajali zaupanje v vsako obvezo, ki bi jo v bodoče sprejela na sebe nemška vlada.«

Narodni socializem je s svojo agresivno (napadalno) politiko jako škodoval mednarodnemu ugledu Nemčije, z odpovedjo lokarnske pogodbe pa je Nemčijo vprav kompromitiral. Pot, ki po njej hodi v zunanji politiki narodni socializem, je jako nevarna, predvsem za Nemčijo samo. Ko se je po začetku svetovne vojne svet zgražal nad pogaženjem belgijske nevtralnosti od strani Nemčije, je nemški ministrski predsednik Betman-Holweg cinično izjavil v parlamentu, da so pogodbe krpa papirja. Kazen za to ni ostala, Nemčija je vojno zgubila. Ako bo uradna Nemčija nadaljevala svojo politiko gaženja pisanih in podpisanih pogodb, jo lahko dohiti ista usoda. Pravica mora biti prva in glavna osnova politike ter se ne da nadomestiti z mečem. Meč se lahko zlomi, pravica pa je nezlomljiva.

Užaljena pravica zahteva popravo ter

zadoščenje. Ako bi Zveza narodov ne podvzela odločnih korakov zoper gaženje lokarnske pogodbe, bi se nemir in nesigurnost v Evropi še povečala. Nesigurne v svojem obstoju bi se čutile zlasti male države, ki smatrajo Zvezo narodov za največje jamstvo svoje sigurnosti. Ob odpovedi lokarnske pogodbe je nemški državni kancelar izjavil svojo pripravnost za sklepanje dvostranskih pogodb s sosednimi državami. Ker je izvzel Čehoslovaško in Avstrijo, sta ti dve državi postali pozorni na izdano tajnost mednarodnih nakan nemškega narodnega socializma. Na migljaj iz Anglije je potem vodstvo nemške zunanje politike milostno sprejelo tudi Čehoslovaško in Avstrijo v vrsto tistih držav, s katerimi bi Nemčija sklenila pogodbe.

Avstrijcem še vedno zvonijo v ušesih napovedi narodno-socialističnih mogotcev: Po Sari pride na vrsto Avstrija. Po vkorakanju nemških vojakov v pas ob Reni pride vkorakanje nemških vojakov v pas ob Donavi. Kaj bi to pomenilo v Evropi, ni treba povedati. Ako se ne bo Evropa postavila odločno v bran zoper gaženje sklenjenih pogodb ter zoper neprestano ogroževanje miru, bo objestnost nemškega narodnega socializma narastla ter se ne bo več dala ukrotiti. Evropska diplomacija mora ideji pravice pomagati

V NAŠI DRŽAVI.

Predsednik vlade dr. Stojadinovič povdarja v senatu, kako neustrašen nacionalist je bil dr. Korošec pod rajno Avstrijo. Državni proračun je na razpravi v senatu. Proračunskih sej v senatu se udeležujejo člani vlade. Dne 18. marca je bila v senatni razpravi interpelacija JNS senatorjev o splošni politiki sedanja vlade. Na interpelacijo je obširno odgovoril predsednik vlade in je zavrnil vse neosnovane očitke. Naše čitatelje bo zanimalo, kako je dr. Stojadinovič vpriču zbranih senatorjev naglasil dr. Korošec nacionalizem z besedami: »Ali smemo reči, da ni jugoslovanski nacionalist dr. A. Korošec, ki je v dunajskem parlamentu leta 1907 rekel v brk avstrijski vladi te besede: »Na Balkanu vse sovraži Avstrijo. Če hočete voditi zdravo balkansko politiko, morate spoznati pomen jugoslovanstva.« Nekaj let pozneje je v svetovni

do zmage. Ako se ta ideja poruši, bo na njenih razvalinah zrastle še hujše gorje, kot je bilo ono pred 20 leti.

Evropske države so odločno nastopile v Londonu zoper to nevarnost. O prazniku sv. Jožefa so se dogodili v Londonu važni dogodki. Svet Zveze narodov je na svoji seji sklenil, da je Nemčija zagrešila kršitev lokarnske pogodbe. Nato so državepodpisnice te pogodbe (Francija, Belgija, Anglija, Italija) sprejele sporazumni predlog, ki se je izročil Nemčiji. Predlog zahteva, naj se vprašanje o tem, ali je Francija s svojo pogodbo z Rusijo prekršila lokarnsko pogodbo, kakor to trdi Nemčija, predloži mednarodnemu razsojšču v Hagu. Ako v Hagu spoznajo, da je imela Francija prav, mora Nemčija odpoklicati svojo vojsko iz Porenja. Med tem, dokler ne pride razsodba iz Haga, se mora vojaško izprazniti na obeh straneh francosko-nemške in belgijsko-nemške meje 20 km širok pas. Ta pas bodo zasedle mednarodne čete iz Švedske, Norveške in Anglije. V večjo varnost Francije in v podporo miru sta angleški in francoski generalni štab pripravila vse potrebno, če bi prišlo do nenadnega napada proti Franciji ali Angliji. Meseca maja se bo sestala ali v Londonu ali v Bruslju velika svetovna konferenca, ki se bo posvetovala ne samo o predlogih nemške vlade, marveč o vsem, kar je potrebno, da se ohrani mir med narodi v Evropi.

vojni v istem avstrijskem parlamentu na Dunaju rekel dr. Korošec 12. jun. 1917: »Zelimo, da iz prelite krvi vzklije jugoslovanska svoboda. Mi hočemo svobodo. Če je to, kar mi hočemo, veleizdaja, potem vam rečem, da nimate zadosti vešal, da bi mogli obesiti vse veleizdajalce, in da nimate zadosti pušk, da bi mogli vse pobiti, zakaj vsi Slovenci, Hrvati in Srbi hočejo svobodo, hočejo skupno življenje in v tej skupnosti delati za svoje blagostanje. In naposled, malo pozneje, je v istem parlamentu rekel dr. Korošec te besede: »Jugoslovanski narod hoče svojo jugoslovansko državo.« — Če je dr. Korošec dajal takšne izjave v času, ko ni bilo lahko biti jugoslovanski nacionalist, s kakšno pravico mu morete odrekati ta jugoslovanski nacionalizem danes? Roko na srce, kako težko in neodpušljivo žalitev ste prizadeli takšnemu patrijotu, kakršen je dr. Korošec.«

Med zastopniki naše države in Nemčije se vršijo v Zagrebu gospodarska pogajanja za odstranitev vseh težkoč, ki so se doslej pojavljale pri izvajanju trgovinskih pogodb med nami in Nemci.

Konferenca Balkanske zveze odgodena. Konferenca Balkanske zveze, katero tvorijo zunanji ministri Jugoslavije, Rumunije, Turčije in Grčije, je bila sklicana prvotno za 23. marca v Beograd. Zaradi splošnega mednarodnega položaja, ker je večina zunanjih ministrov Balkanske zveze zaposlenih na zasedanju Društva narodov, je omenjena konferenca odgodena do začetka aprila.

V DRUGIH DRŽAVAH.

V Rimu so se zbrali in imeli posvetovanja: Mussolini, avstrijski kancler z zunanjim ministrom in madžarski predsednik vlade z zunanjim ministrom.

Znameniti grški državnik umrl. Na posledicah pljučnice je preminul v Parizu 18. marca t. l. v visoki starosti znameniti grški državnik Venizelos. Rodil se je na otoku Kreta leta 1846. Njegovo politično življenje je bilo zelo burno. Leta 1897 je zanetil takozvani kretske upor proti Turčiji in je bil nato od 1899 do 1904 na čelu kretske vlade. Leta 1910 je izvedel v Grčiji ustavno reformo. Od leta 1910 do 1915 je bil predsednik grške vlade in je stopil na stran Srbije proti Bolgariji. Temu se je tedaj protivil grški kralj Konstantin. Venizelos je zanetil upor in leta 1917 kralja pregnal. Pri volitvah l. 1932 je ostal v manjšini in se je nekaj časa umaknil iz političnega življenja. Toda že lansko leto je spet nastopil in zanetil znani upor, ki je končal z njegovim porazom.

Venizelos je bil obsojen v odsotnosti na smrt. Po povratku kralja Jurija II. na grški prestol je bil pomiloščen in se je zadnjih volitvah dne 26. januarja t. l. pripravil na povratek v domovino. Smrt mu je te račune prekrizala.

Komunistična divjanja na Španskem. Od 10. marca naprej divja po Španiji komunistična revolucija z vsemi najhujšimi grozotami in opustošenji. Proglašeno je sicer obsedno stanje, a levičarska Azanova vlada mirno prepuča komunističnim tolпам, da gospodarijo po svoje. V enem tednu so požgali komunisti 20 cerkev, 15 samostanov in bogznaj koliko katoliških šol in raznih drugih ustanov. Najhujše so razsajale podivjane delavske tolpe po španski prestolici Madridu. Vodstvo upornikov je dalo 4000 oboroženim delavcem povelje za prodiranje po Madridu v treh smereh. Druhal je nastopala uničevalno z bencinom, katranom, z bombami in ročnimi granatami. Predvsem so zadivjali nad cerkvami, samostani in nad hišami ter zgradbami katoličanov. V Madridu so porušili devet najlepših cerkev in so spremenili v razvaline 50 hiš. Končno je bilo tudi vladi dovolj opustošenja in je razgnala komuniste z vojaštvom in vsaj delno vzpostavila red ter mir na razvalinah nečuvjenih opustošenj. Radi komunistične vstaje je odstopil notranji minister. Notranje ministrstvo bo prevzel dosedanji delovni minister Ramos, za delovnega ministra bo imenovan poslanec Anjo.

si vsi dajmo reko za boj proti brezverstvu. Večje reči si ne bi mogel žele, kakor da se poživi duh religije v nas. To poduhovljenje bi prevzelo domove naše dežele, poživilo bi vsa srca, srca mož in žena vseh veroizpovedi v novo manifestacijo vere v Boga in udanosti naše v njegovo voljo. Sebi v blagor in svetu, ki v njem živimo. Ne dvomim, da se ne bi vsa naša socialna, politična in gospodarska vprašanja raztjala ob ognju takega duhovnega prenovljenja.

Samogoltnost kapitalizma. Trgovinski urad ameriške vlade v Washingtonu (v Zedinjenih državah) je nedavno objavil to-le poročilo o l. 1935: Tega leta je bilo v Braziliji v enem samem mesecu uničenih 7.75 milijonov vreč kave, kar predstavlja polovico izvoza kave iz Brazilije. V Zedinjenih državah je bilo zaklanih okoli 6 milijonov svinj, 2 milijona ton koruze pa se je porabilo kot kurivo za lokomotive. Na Danskem je bilo ubitih 20.000 krav, na Nizozemskem zaklanih 100.000 prašičev. Na Francoskem je bilo na en dan vrženo v vodo pol milijona rib. V Los Angeles v zapadni Ameriki se spusti vsak dan 20.000 litrov mleka v morje. Vse to pa samo radi tega, da se zmanjša količina blaga, preostalim zalogam pa vzdržijo visoke cene ter da je dobiček kapitalistov tem večji. In to se dogaja v času, ko je po vseh državah nezaposlenost jako velika. Na Nizozemskem je n. pr. pri 8 milijonih prebivalcev 1/2 milijona nezaposlenih, v Zedinjenih državah pa jih je bilo koncem 1935 preko 9 milijonov. Milijoni so brez dela in jela, brezsrčni kapitalizem pa na zločinski način uničuje hrano in blago.

Papež odlikuje Kitajca. Papež je imenoval Lopahonga, veleindustrija v Šangaju, za svojega komornika. Lopahong, ki je generalni direktor večjega števila železniških, električnih in vodnih podjetij in nekoga društva za norsko plovbo, je katoličan. Njegovo pojmovanje katoliške vere je povse sodobno, namreč v celoti skladno z idejo in programom Katoliške akcije, ki jo propoveduje papež Pij XI. Lopahong ni samo za svojo osebo globoko veren mož, ki iz vere živi ter prejema prav čisto sv. zakramente (pri sv. maši kaj rad sam ministrira), marveč stori vse, kar more, za razširjenje Kristusovega kraljestva na zemlji. Njegove zasluge za razširjenje katoliške vere na Kitajskem so ogromne. Kot predsednik kitajske Katoliške akcije se popolnoma zaveda svoje znamenite naloge ter ji z vsemi svojimi silami in sredstvi ustreza. Njegovo socialno delo, prežeto z ljubeznijo do bližnjega, je občudovanja vredno. V Šangaju je sam ustanovil največjo bolnišnico, imenovano po sv. Jožefu, ki poseduje 2000 postelj in za katero plačuje letno 200 milijonov kit. dolarjev. Nazivajo ga ne samo očeta bolnikov in siromakov, marveč tudi kaplana roparjev, ker rad obiskuje jetnišnice in kaznilnice, kjer pripravlja obsojence za krst in spreobrnjenje. Kot oseba pa je Lopahong človek čudovite skromnosti in ponižnosti, ki ima veliko privlačno silo za druge ljudi. Mnogo njegovih znancev — poganov in kristjanov — mu daje radevolje na razpolago sredstva za izvrševanje dobrotelne. Tak vzornik laiškega apostolata zasluži, da ga je papež tako visoko odlikoval.

Prvi slovenski zvonovi grede v Indijo. V osrčju Bengalije, blizu Kalkute, so slovenski misijonarji ustanovili prvo domačo misijonsko postajo Bošonti, kjer sedaj židajo cerkvico sv. Terezike. Že dolgo so prosili, naj bi jim Slovenci kupili prve zvonove za to misijonsko postajo. Z ljubeznijo so prispevali prijatelji misijonov skozi več let v ta namen, tako da se bo letos želja našim indijskim blagovestnikom izpolnila. Prvi trije slovenski zvonovi za naš bengalski misijon so bili srečno vlti v št. Vidu nad Ljubljano. Veliki zvon sv. Frančiška Ksav. (235 kg) nosi zgodovinsko besedilo: »Dar slovenskega naroda misijonarjem v Bošontiju ob 10-letnici odhoda v Indijo«. Srednji zvon sv. Terezike (175 kg) oznanja: »Pozdrav Slovencev svojim bratom in sestram v Kristusu«. Mali zvon našega služabnika božjega A. M. Slomškega (115 kg) kliče: »V molitvi združeni prosimo Boga za rast katoliške vere in povečanje svojega služabnika!« Poleg teh zvonov je še nek dobrotnik kupil šolski zvonec (12 kg težak) za Bošonti in neka dobrotnica je prevzela stroške za prevoz zvonov do Indije. Konec meseca marca bo zvonove sprejela italijanska tovorna ladja »Barbarigo« v Trstu na svoj krov in jih odpeljala v daljno Indijo. Prevoz traja navadno 1 mesec. Zvonovi bodo predvidoma konec meseca aprila dospeli v Kalkuto. Od tam bodo z motornim čolnom naših misijonarjev pripeljani v Bošonti.

Roosevelt proti brezverstvu. Zadnje nedeljo v februarju je imel predsednik Zedinjenih držav v radiu govor, v katerem je razpravljal o veri in neveri. Med drugim je poudaril: »Danes si ne smemo kovati kapitala iz nespornostnega raznih verstev, čeprav so morda na mestu. Obratno: treba bi bilo več sporazuma med nami, zakaj edini moramo biti mi, ki imamo vero, v tem, da se borimo proti brezverstvu. Samo med religijo in brezverstvom se vodi v svetu boj; ni naša naloga boj med raznimi veroizpovedmi. Ne gre torej za tvojo ali mojo veroizpoved, vera vobče je postavljena na kocko. Zato

KATOLIŠKIM SLOVENCEM!

Med glavne priprave za lepe Slomškove praznike, ki se bodo vršili v juniju letošnjega leta, spada tudi ureditev Slomškovega groba. Kapelo nad grobom je treba poslikati, oltar, ki je v teku let obledel, zopet popraviti, nova okna so nujno potrebna in vrata, da ne bo kapela odprta vsem vremenskim neprilikam. — Stolp je tudi še brez zvonov, električno razsvetlavo moramo vpeljati. Vsa ta popravila se bodo sedaj začela in Slomškova družina zato iskreno prosi vse častitelje Slomškega, da prispevajo v namen Slomškove kapele. Vse dobrotnike, ki bodo v ta namen darovali 100 Din (eden sto) skupno ali v obrokih, bomo vpisali v posebno knjigo Čuvarjev Slomškovega groba, katero bomo hranili v trajen spomin v Slomškovi kapeli. Prispevke sprejema: Slomškova družina v Mariboru, Koroška cesta 5.